

Sven Nordqvist

NELAIMINGAS PETSONAS

Versta iš
Sven Nordqvist
STACKARS PETTSON
Opal, Stockholm, 1987

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios
bibliotekų informacinės sistemos
(LIBIS) portale ibiblioteka.lt

Trečiasis leidimas

© Tekstas ir iliustracijos, Sven Nordqvist, 1990

Pirmą kartą išleido *Bokförlaget Opal AB*, Sweden

© Vertimas į lietuvių kalbą, Alma Braškytė, 2005

© Leidykla „Nieko rimto“, 2024

ISBN 978-609-441-050-5

Sven Nordqvist

NELAIMINGAS PETSONAS

Iš švedų kalbos vertė Alma Braškytė

Iliustracijos autorius

Vilnius
2024

Buvo ruduo. Dėdulė Petsonas sėdėjo virtuvėje prie stalo ir gėrė priešpiečio kavą. Nepratardamas nė žodžio žvelgė jis pro langą į apniukusią dieną ir atrodė visai nelinksmas.

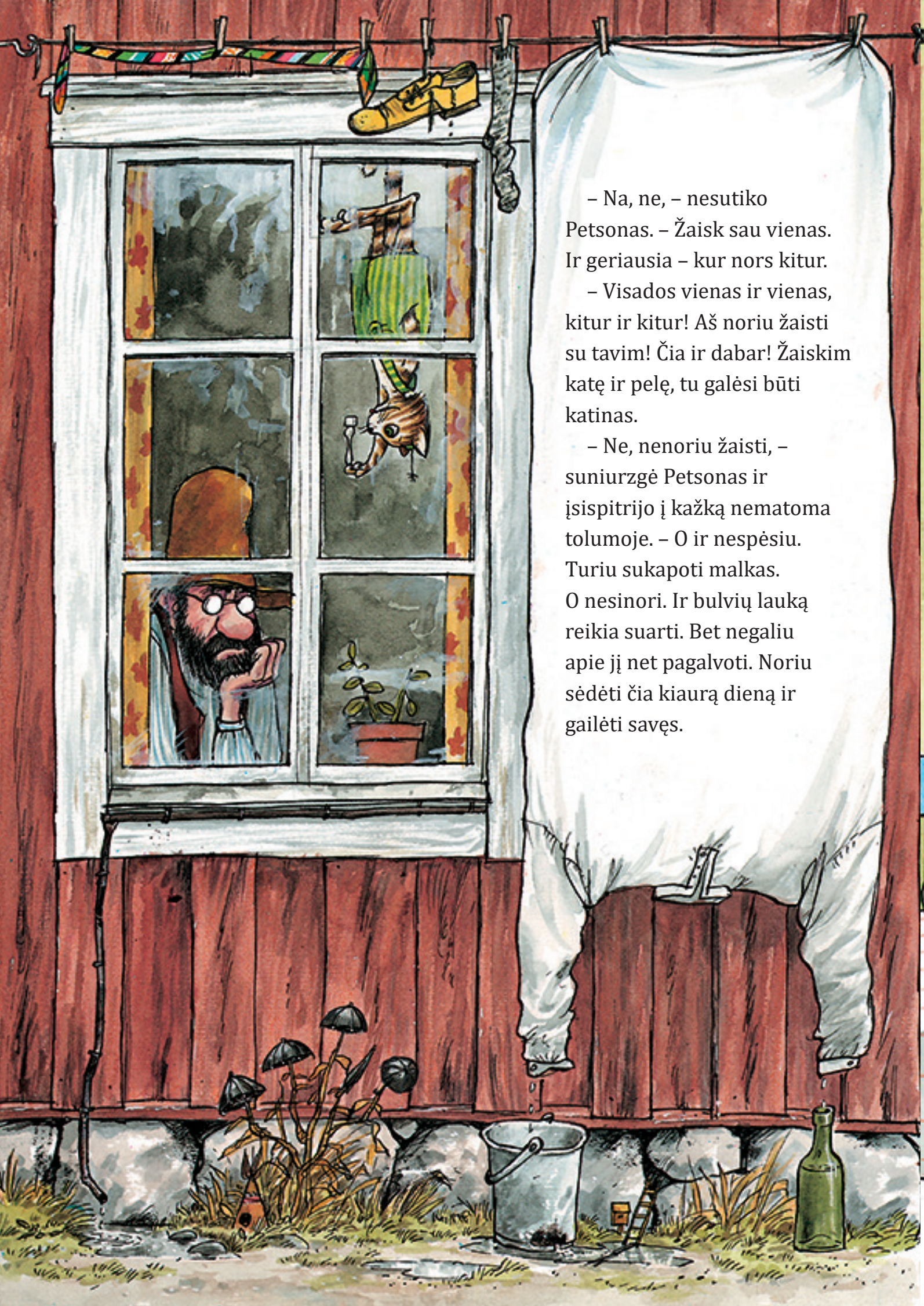

O Findusas buvo itin žvalus. Jis nė akimirkos negalėjo, o ir nenorėjo nurimti. Nardė tarp kėdžių, bandė įsikąsti sau į uodegą, liuoktelėjo ant stalo, gurkštelėjo kavos, pačiupo gabalėlį cukraus, nušoko ant grindų, vėl strykte-
lėjo ant sofos ir atgal ant stalo...

– Sėdėk ramiai! – sudejavo Petsonas ir sunkiai atsiduso. – Na ir diene-
lė, – pasiskundė jis. – Nuotaika klaiki. Visai nėra ūpo ką nors veikti.

– Tai gerai, – nudžiugo Findusas. – Galėsime žaisti kiaurą dieną.

– Na, ne, – nesutiko
Petsonas. – Žaisk sau vienas.
Ir geriausia – kur nors kitur.

– Visados vienas ir vienas,
kitur ir kitur! Aš noriu žaisti
su tavim! Čia ir dabar! Žaiskim
katę ir pelę, tu galėsi būti
katinas.

– Ne, nenoriu žaisti, –
suniurzgė Petsonas ir
įsispitrijo į kažką nematoma
tolumoje. – O ir nespėsiu.
Turiu sukapotį malkas.
O nesinori. Ir bulvių lauką
reikia suarti. Bet negaliu
apie jį net pagalvoti. Noriu
sėdėti čia kiaurą dieną ir
gailėti savęs.

– Nėr ko savęs gailėti, Petsonai, – atšovė Findusas. – Tu juk turi mane. Nagi, pažiūrėk!

Findusas primynė koja šaukštelį, kurio kotas buvo pakištas po lėkštute. Lėkštutė ėmė sūpuotis ir tarškėdama sukstis. Jis pabandė taip primygti šaukštelį, kad lėkštutė užkliudytų kavos puodelį ir tas suskambėtų. O tai buvo nelengva. Reikėjo ypatingai išlenkti pėdą, nes kitaip pasigirsdavo tik tarkštelėjimas, o ne skimbtelėjimas. Katinas bandė vis iš naujo. Sulig kiekvienu tarkštelėjimu Petsono antakiai vis labiau raukėsi, ir jau po penkių tarkštelėjimų ir tik vieno skambtelėjimo, pajuodęs it debesį, jis užriko:

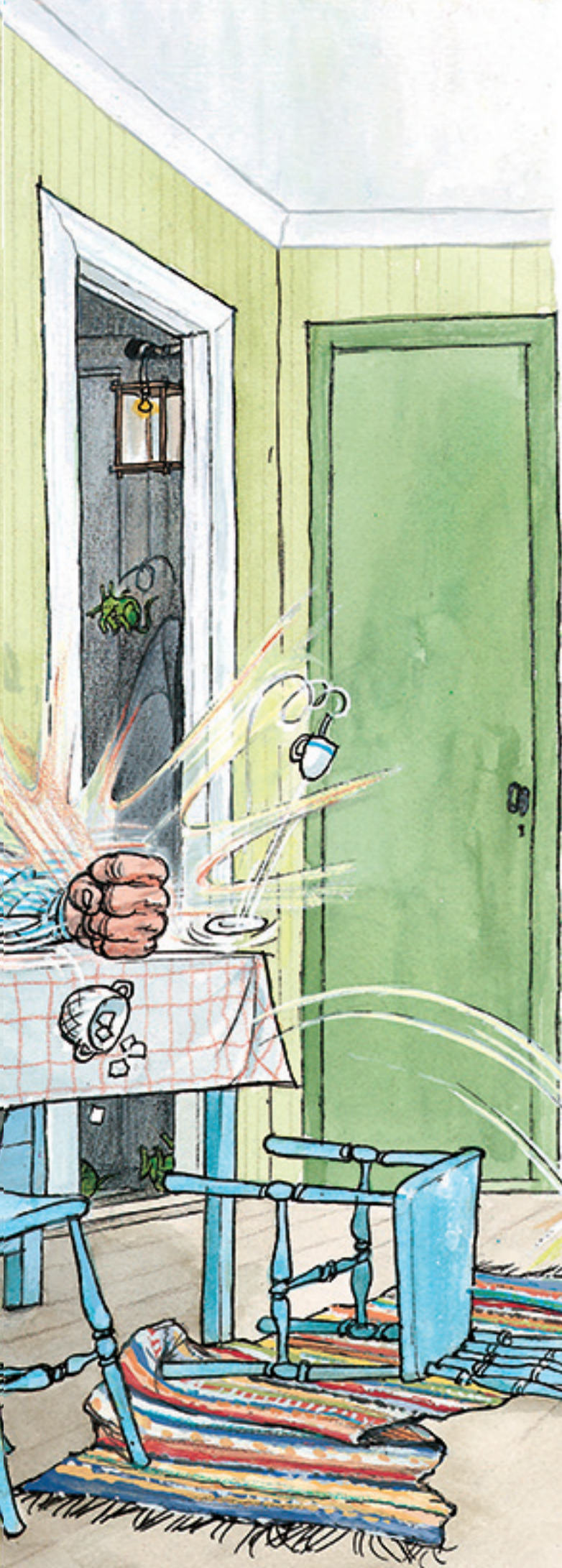
– NUSTOK! Negaliu pakęsti šitokių garsų, kai esu blogos nuotaikos. Šiandien man reikia tylos ir ramybės. Sėskis gražiai ant kėdės, gerk kavą ir tvardykis!

Katinas klusniai atsisėdo ant kėdės ir susitvardė. Bet po akimirksnio kažkas jame ėmė kirbėti ir giliai giliai viduje Findusas išgirdo skambant melodiją, kurią būtinai panoro sudainuoti. Jis pradėjo kiek galėdamas tyliau. Paskui dar, dar kartą, lėtai šliuoždamas atkalte žemyn, kol išsitiesė ant kėdės. Tada atrėmė užpakalines letenėles į stalo kraštą, atsispyrė ir kėdė loštelėjo atgal. DUNKST! – grįžo į pirmąją padėtį.

„Įdomu, ar kėdė gali išlaikyti pusiausvyrą stovėdama ant dviejų kojų? – parūpo Findusui. – Juk neturėčiau sukelti triukšmo šitaip supdamasis.“

Jis dar kartą pabandė. DUNKST! – kėdė vėl atsistojo ant visų keturių. Findusas atsispyrė dar sykį, šiek tiek stipriau. BRINKT! – kėdė nuvirto žemėn, katinas persivertė kūlio ir uždribo ant tuščio skardinio kibiro, o tas džeržgėdamas nusirito grindimis. Petsonui net pakaušis užkaito. Jis užsidengė delnais ausis, paskui trinktelėjo kumščiu į stalą ir užriaumojo, net barzda sukretėjo:

– GANA! JEI NEGALI PABŪTI TYLIAI, IŠEIK! NENORIU GIRDĖTI JOKIO TRIUKŠMO, JOKIŲ DAINŲ, JOKIŲ PLEPALŲ, NIEKO! MANO NUOTAIKA KLAIKI IR MAN REIKIA RAMYBĖS!

Findusas spoksojo į dėdulę. Tokio iširdusio jo dar nebuvo matęs. Petsonas giliai atsiduso ir sudribo lyg prakiurusi padanga sofos kampe. Atrodė be galo nelaimingas.

– Atleisk, Findusai, – nusikamavęs sumurmėjo jis. – Šitaip negalima šaukti ant savo katino, pats žinau. Bet šiandien tokia diena, kad geriau ji išvis baigtųsi, ir juo greičiau, juo geriau.

„Šįkart reikalai išties rimti, – tarė sau Findusas. – Reikia ką nors sumanyti, kad jis pralinksmetų.“

Tyliai kaip katinas Findusas užšoko ant virtuvės stalo. Atsitūpė prie Petsono ir iškėlė leteną. Tai reiškė: „Aš tik pasakysiu vieną dalyką“.

– Na, kas dabar? – suniurnėjo Petsonas.

– Galėtume eiti žvejoti. Iškart pralinksnėtum, – sušnibždėjo Findusas.

– Brrr, nenoriu eiti iš namų, – nepasidavė Petsonas. – Šalta, drėgna, o ir nieko nesugausim. Ne, nė iš vietos nekrustelėsiu ligi vakaro, o tada – tada eisiu gulti.

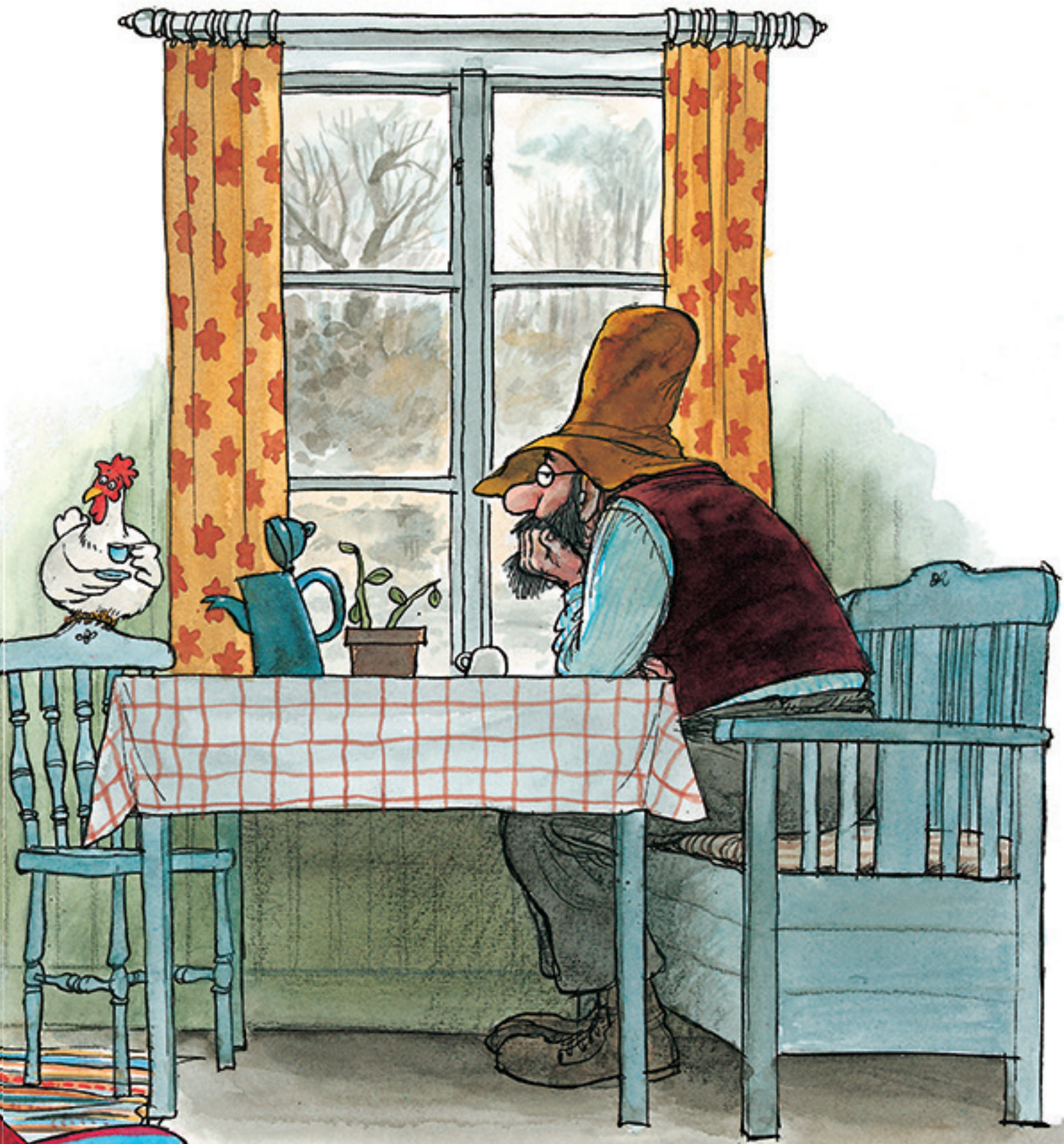
„Na ir netikšis, – pamanė Findusas ir atsikvėpė beveik taip pat giliai kaip Petsonas. – Aš juk žinau, jei tik eitume žvejoti, jis vėl pralinksnėtų. Kaip visada. Gal jį mažumėlę paraginti, ir tiek?“

Findusas liuoktelėjo žemėn ir atidarė indaują. Jam teko iškraustyti visus puodus ir prikaistuvius, kad pasiektų pailgą žuvies troškintuvę, kuri stovėjo pačiame kampe. Findusas ištempė ją ant grindų. Troškintuvė plaukė lyg plokščia-dugnė valtis. Jis atsinešė du didelius medinius šaukštus, nusiyrė per virtuvės grindis ir užmetė meškerę. Praslinko vos kelios sekundės ir Findusui užkibo.

Tai bent! Raina lydekaitė! Mažutė, bet linksma. Jis vogčiomis dirstelėjo į Petsoną. Petsonas žvelgė pro langą. Findusas vėl užmetė meškerę. Kibo gerai, ir kiekvieną kartą Findusas sušnibždėdavo „Oho, ir vėl užkibo!“ ir pažvairuodavo į Petsoną, tačiau dėdulė žiūrėjo tik pro langą.

Bet štai Findusui užkibo neregėta žuvis! Dryžuotašonė silkė! Katinas grūmėsi šnopusdamas ir pūkšdamas, traukė ir vis dėbčiojo į Petsoną. Pagaliau Petsonas irgi žvilgtelėjo į jį. Bet nė nekrustelėjo. Tik burbtelėjo: „Nenoriu žvejoti.“ Ir vėl įsispitrijo į langą.

„Kaip kokia marinuota silkė, – pamanė Findusas. – Bet bus, kaip nusprendžiau. Nieko nebepadarysi.“ Jis nuskuodė į dirbtuvę ir ten susirado kuojos iškamšą, prilipdytą prie medinės plokštės. Po žuvim buvo pritvirtinta mažutė lentelė su įrašu *Riebi kuoja. Sugauta Petsono 1933.*

Tai buvo pati riebiausia Petsono sugauta kuoja. Todėl ją ir iškimšo, kad galėtų pasikabinti ant sienos.

Findusas pririšo prie plokštelės virvelę ir susikrovė viską į lagaminą.

Paskui parvilko lagaminą į virtuvę ir pastatė prie stalo tiesiai priešais Petsoną. Tada sugniaužęs leteną virvelės galą užšoko ant stalo ir ėmė laukti, kol dėdulė paklaus, ką jis ten turi saujoje.

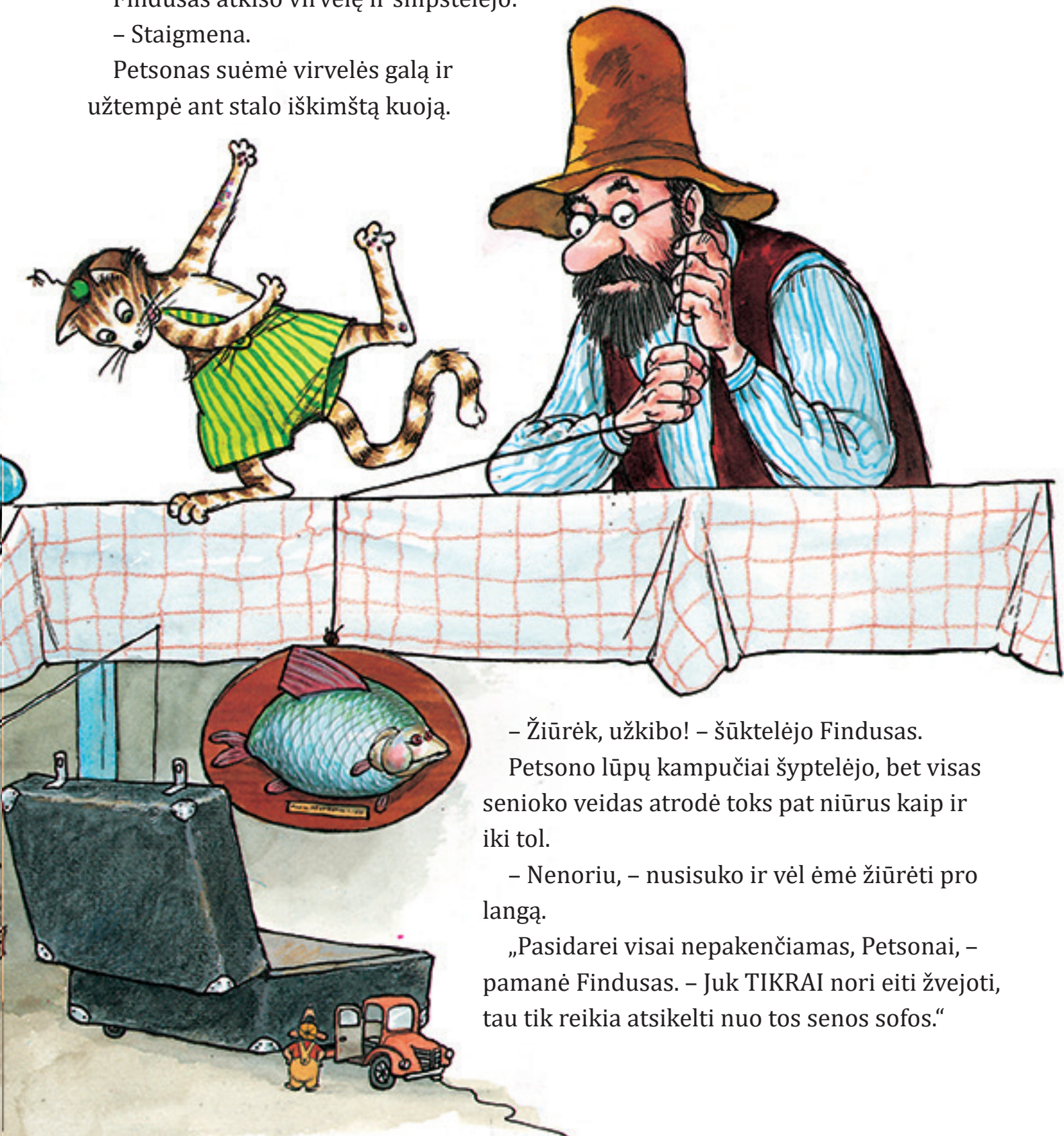
Iš pradžių Petsonas bandė apsimesti nematąs, kad katinas tupi iškėlęs leteną ir spokso jam į akis. Galiausiai jis nebeįstengė nereaguoti ir būti pasipūtęs, todėl irzliu balsu paklausė:

– Na, ko dabar?

Findusas atkišo virvelę ir šnipštelėjo:

– Staigmena.

Petsonas suėmė virvelės galą ir užtempė ant stalo iškimštą kuoją.

– Žiūrėk, užkibo! – šūktelėjo Findusas.

Petsono lūpų kampučiai šyptelėjo, bet visas senioko veidas atrodė toks pat niūrus kaip ir iki tol.

– Nenoriu, – nususuko ir vėl ėmė žiūrėti pro langą.

„Pasidarei visai nepakenčiamas, Petsonai, – pamanė Findusas. – Juk TIKRAI nori eiti žvejoti, tau tik reikia atsikelti nuo tos senos sofos.“

Katinas nutipeno į malkinę ir įsistebeilijo į meškere, kabančią ant sienos. Jis svarstė. Paskui žvilgtelėjo pro durų plyšį, ar Petsonas tebesėdi virtuvėje. O tada suriko iš visų jėgų:

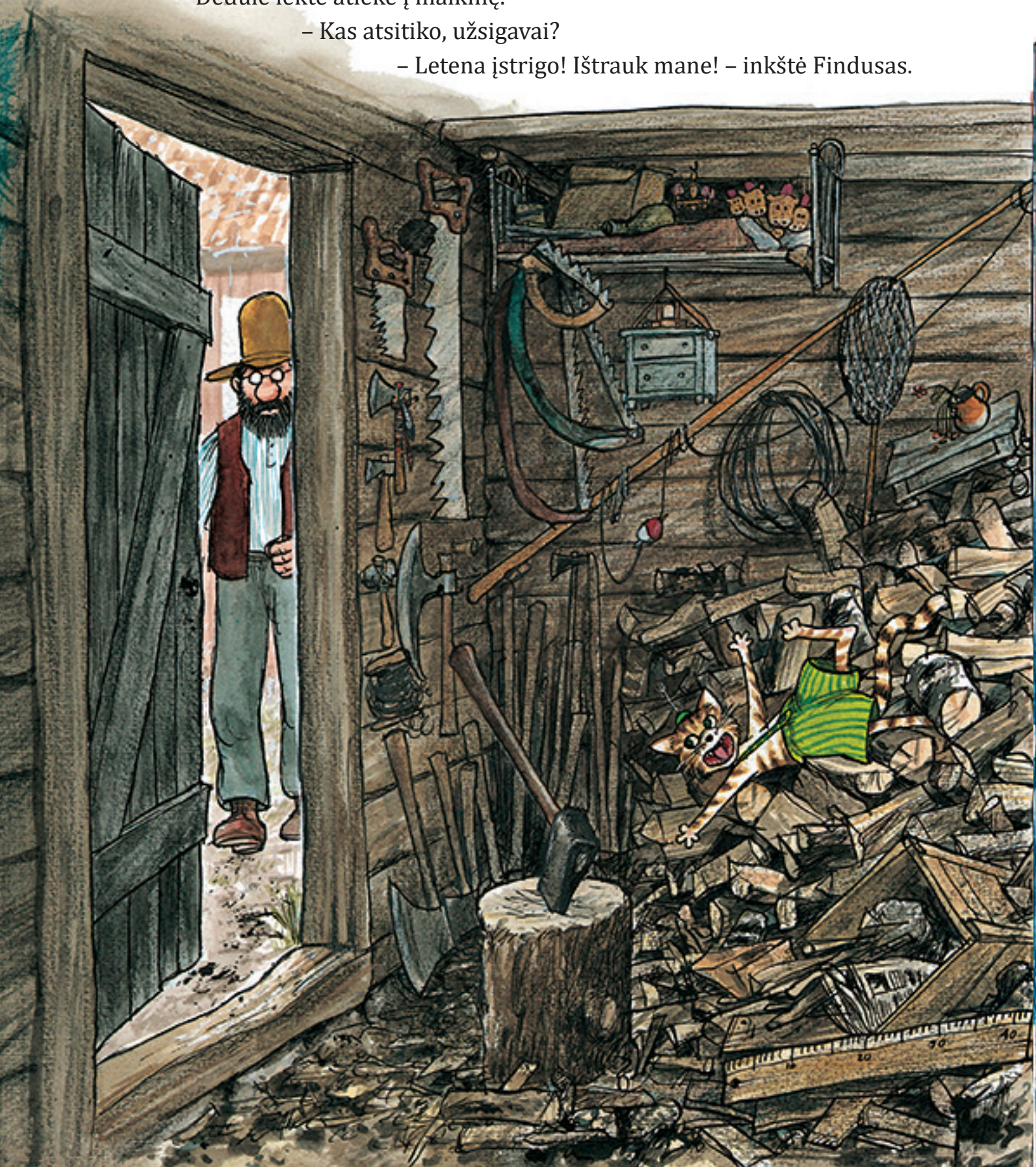
– GELBĖK, PETSONAI, GELBĖK! AŠ ĮSTRIGAU!

O kai pamatė Petsoną atskubant, pakišo leteną po stora pliauska, atvirto ant nugaros, ėmė skeryčiotis ir klykti.

Dėdulė lėkte atlėkė į malkinę.

– Kas atsitiko, užsigavai?

– Letena įstrigo! Ištrauk mane! – inkštė Findusas.

Švedų rašytojo ir iliustruotojo Sveno Nordkvisto (g. 1946) fantazija ir nuoširdumas užbūrė daugybę vaikų. Jo paveikslėlių knygos apie dėdulę Petsoną, katiną Findusą ir jų nuotykius žinomos visame pasaulyje.

Šį rudenį nuotykiams gali būti galas. Dėdulė Petsonas grimzta į liūdesį ir jau nebenori žaisti su Findusu. Tačiau šis nenusiteikęs lengvai pasiduoti ir skuba draugui į pagalbą.

Lietuvių kalba anksčiau išleistos šios serijos knygelės:

„Petsono tortas. Lapių medžioklė“, „Sąmyšis darže. Nelaimingas Petsonas“, „Kaip Findusas, būdamas mažas, ėmė ir prapuolė“, „Kaip Findusas gaidį Karuzą išvijo“, „Kalėdų Senelio staigmena“.

Šiuo metu iš naujo leidžiamos populiariausios istorijos apie Petsoną ir Findusą „Petsono tortas“, „Kaip Findusas gaidį Karuzą išvijo“, „Sąmyšis darže“, „Nelaimingas Petsonas“ „Petsonas stovyklauja“, „Lapių medžioklė“, „Kaip Findusas, būdamas mažas, ėmė ir prapuolė“, „Findusas išsikrausto“, „Kalėdų Senelio staigmena“ bei visai naujos, anksčiau Lietuvoje dar nė karto neleistos knygelės „Petsono ir Finduso Kalėdos“, „O ką tu moki, Petsonai?“, „Ar pažįsti Petsoną ir Findusą?“, „Kur dingo Petsonas?“.

Redaktorės *Audra Kairienė ir Irena Plaušinaitytė*

Maketavo „Nieko rimto“ dizaino grupė

Tiražas 1000 egz.

Išleido leidykla „Nieko rimto“

Dūmų g. 3A, 11119 Vilnius

www.niekorimto.lt

Spausdinta Latvijoje

ISBN 978-609-441-050-5

9 786094 410505

www.niekorimto.lt

Užsuk, net jei tu ir ne vaikas

Findusas atsinešė du didelius medinius šaukštus, nusiyrė per virtuvės grindis ir užmetė meškerę. Užkibo neregėta žuvis! Katinas grūmėsi šnopusdamas ir pūkšdamas, traukė laimikį ir vis dėbčiojo į Petsoną. Pagaliau Petsonas irgi žvilgtelėjo į jį. Bet nė nekrustelėjo. Tik burbtelėjo: „Nenoriu žvejoti.“ Ir vėl įsispitrijo į langą.

Šįkart reikalai išties rimti. Dėdulė Petsonas nenori nieko veikti, tik stebėti kažin ką nematoma tolumoje ir gailėtis savęs. Bet ruduo – laukia daug darbų, o nuotaikos nėra. Tačiau katinas Findusas jokio rudeninio liūdesio nejaučia. Jam lyg tyčia norisi dainuoti. Arba išbandyti kėdės pusiausvyrą. Tik kad vienam nesmagu. Todėl Findusas rimtai nusiteikęs pralinksminti savo geriausią draugą. O tinkamiausias būdas tai padaryti...

Kitos knygos apie Petsoną ir Findusą:

